

Zbierkovým predmetom mesiaca február je myšiarka ušatá

Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici bude vo februári hosťiteľom pútavej výstavy *Noční lovci – sovy*. Náš zbierkový predmet mesiaca, dermoplastický preparát myšiarky ušatej (*Asio otus*), je malou ochutnávkou toho, čo na výstave uvidíte.

Sova myšiarka ušatá je typická vztýčenými pierkami na vrchu hlavy, čo pripomína ušká, podľa čoho dostala prívlastok „ušatá“. Keď niečo upúta jej pozornosť, pierka vztýči. Keď odpočíva alebo keď lieta, takmer ich nevidno. Zmienené „ušká“ však nemajú nič spoločné so sluchom. Skutočné sluchové orgány nie je vidieť, sú to len dva malé otvory po bokoch hlavy. Sluch má myšiarka ušatá vynikajúci. Dokáže započuť aj ten najtichší zvuk, ako je jemné zapišťanie myši, či jej zašuchotanie v listí. Nápadný závoj v tvári – vencovité orámovanie prednej časti hlavy vytvorené vztýčenými pierkami - im slúži ako zosilňovač. Myšiarky ušaté lovia v otvorenej krajine za súmraku a v noci. Hoci má výborný zrak, v úplnej tme nevidí, ale na ulovenie myši jej postačí vynikajúci sluch, na základe ktorého dokáže presne lokalizovať korisť. Loví najmä hraboša poľného. Jedna myšiarka ušatá zje v priemere za deň dva hraboše. Jeden hraboš je schopný zlikvidovať až 2 kg obilia, takže jediná myšiarka môže zachrániť až 1,5 tony obilia ročne, preto je pre človeka nesmierne užitočná.

Myšiarka ušatá je najčastejšie sa vyskytujúca sova na našom území a patrí medzi druhy, ktoré sa prispôbili aj životu v mestách. V zime sa zdržiava viac jedincov pohromade, vďaka čomu ľahšie nájdu potravu. Vyhľadávajú skupiny ihličnatých stromov, na ktorých cez deň oddychujú. Sfarbenie peria je veľmi podobné kôre stromu, dokáže s ním splynúť a pre nepriateľa je takmer neviditeľná. Myšiarka ušatá je stredne veľký vták. Telo meria 36 centimetrov a rozpätie krídel dosahuje 90 centimetrov. Samec je v porovnaní so samicou menší, váži približne 250 gramov, pričom jeho družka môže vážiť až 370 gramov. Väčšina párov žije v trvalom zväzku po celý život. Nahovárky prebiehajú od skorej jari, približne od februára. Samec nájde vhodné miesto na hniezdenie a v jeho tesnej blízkosti vo vzduchu tleska krídlami, klepe zobákom a snaží sa tak zaujať samicu. Myšiarka si nestavia hniezdo, ale obsadzuje opustené hniezda dravcov, krkavcovitých vtákov, holubov či veверíc. Rada zahniezdi aj do človekom pripravenej búdky. Keď sa jej nepodarí nájsť hniezdo alebo búdku, zahniezdi na zemi.

Samica nakladie 4 - 6 oválnych vajec bielej farby. Neznesie ich však naraz, dáva si vždy deň pauzu. Preto v hniezde možno súčasne pozorovať väčšie aj menšie mláďatá. Počas hniezdenia partner starostlivo kŕmi samicu, a potom kŕmi spolu so samicou aj mláďatá.

Perie mláďat je spočiatku biele, neskôr šedé až napokon zhnedne. Malé sovičky zvyknú písať, keď cítia hlad, čím sa dovolávajú svojich rodičov. Niektorým ľuďom môže pískanie v noci prekážať. Mláďatá myšiarok ušatých opúšťajú hniezdo už po 3 - 4 týždňoch. Sedia na konároch v jeho blízkosti, častokrát ešte v prachovom perí a, nakoľko lietať ešte nevedia, pohybujú sa len vo vetvách stromov v okolí hniezda. Nezriedka sa stáva, že mladé sovy spadnú na zem. Vtedy stačí sovičku vyložiť na najbližší konár, aby sa k nej nedostali predátory ako je mačka, pes, líška a pod. Mladá sovička sa dokáže za pomoci svojej matky vyškríabať naspäť k hniezdu. Päťtýždňové sovy už dokážu lietať a o týždeň – dva na to sa úplne osamostatňujú.

Sovy boli kedysi považované za symbol skazy a predzvesť katastrofy. Boli vyhánané ďaleko od ľudských obydlií. Dnes sú tam vítané, lebo vieme, že sovy sú veľmi užitočné pre prírodu i pre človeka. Zároveň sa sova stala symbolom múdrosti.

TEXT: Ing. Žaneta Adamčíková

GRAFIKA: Mgr. Janka Chudovská

©Vlastivedné múzeum v Považskej Bystrici